

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งทั้งระดับหัวหน้าและระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง และกลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งทั้งระดับหัวหน้าและระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปซึ่งตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนพยาบาลวิชาชีพที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง

ชื่อโรงพยาบาลชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
เสริมงาม	44	44
เกาะคา	95	71
สบปราบ	35	33
แม่พริก	34	33
แม่เมะ	56	5

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อโรงพยาบาลชุมชน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
แม่เมาะ	56	53
เถิน	78	65
แม่ทะ	47	47
แจ้ห่ม	45	42
งาว	39	35
ห้างฉัตร	49	49
เมืองปาน	33	33
วังเหนือ	49	44
รวม	604	549

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ และส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

2.1 การสร้างแบบสอบถามและลักษณะเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความยุติธรรมในองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษาสูงสุด อายุการทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพ อายุในหน่วยงาน ปัจจุบัน ตำแหน่งงานปัจจุบัน เงินเดือน และสถานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและเติมข้อความในช่องว่าง จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดความยุติธรรมในองค์การของมาสเตอร์สัน (Masterson 2001) ประกอบด้วยข้อคำถาม

3 ด้านคือ ความยุติธรรมด้านผลลัพธ์ ความยุติธรรมด้านกระบวนการ และความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ จำนวน 19 ข้อ ดังนี้ ความยุติธรรมด้านผลลัพธ์ จำนวน 7 ข้อ ความยุติธรรมด้านกระบวนการ จำนวน 6 ข้อ และความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดช่วงมาตรา 5 ระดับ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด โดยมีการให้ความหมายและค่าคะแนนข้อคำถามตามแบบวิธีของลิเคอร์ท (Likert – type scale) (ธีรวุฒิ เอกะกุล 2550: 55) ดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (ร้อยละ 81 – 100)
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก (ร้อยละ 61 – 80)
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง (ร้อยละ 41 – 60)
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย (ร้อยละ 21 – 40)
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด (ร้อยละ 0 – 20)

การแปลความหมายคะแนน มีเกณฑ์การคิดคะแนนความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยการนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนรวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยโดยใช้หลักการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มีค่าในมาตรวัดช่วงมาตรา (Interval Scale) 5 ระดับ (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร 2547: 502) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผลคะแนน
4.50–5.00	ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50–4.49	ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก
2.50–3.49	ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง
1.50–2.49	ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย
1.00–1.49	ยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ใช้กรอบแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของออร์แกน (Organ 1988) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้านคือ พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น และพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ จำนวน 35 ข้อ ดังนี้

พฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ	จำนวน 8 ข้อ
พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่	จำนวน 8 ข้อ
พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น	จำนวน 7 ข้อ
พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น	จำนวน 5 ข้อ
พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ	จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัดช่วงมาตรา 5 ระดับ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด โดยมีกรให้ความหมายและค่าคะแนนข้อคำถามตามแบบวิธีของลิเคอร์ท (Likert – type scale) (ธีรวิฑู เอกะกุล 2550: 55) ดังนี้

5	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นท่านรับรู้ที่ท่านทำสม่ำเสมอ (ร้อยละ 80 ขึ้นไป)
4	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นท่านรับรู้ที่ท่านทำบ่อยครั้ง (ร้อยละ 61-80)
3	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นท่านรับรู้ที่ท่านทำบางครั้ง (ร้อยละ 41-60)
2	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นท่านรับรู้ที่ท่านทำน้อยครั้ง (ร้อยละ 21-40)
1	หมายถึง	ข้อความในประโยคนั้นท่านรับรู้ที่ท่านไม่เคยปฏิบัติเลยหรือรับรู้ที่ท่านปฏิบัตินานๆ ครั้ง (ร้อยละ 0-20)

การแปลความหมายคะแนน มีเกณฑ์การคิดคะแนนพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยการนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนรวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย โดยใช้หลักการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มีค่าในมาตรวัดช่วงมาตรา 5 ระดับ (บุญใจ ศรีสถิตย์นราทร 2547: 502) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผลคะแนน
4.50–5.00	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสม่ำเสมอ หรือสูงที่สุด
3.50–4.49	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง หรือสูง
2.50–3.49	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับบางครั้ง หรือปานกลาง

- 1.50–2.49 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาล
วิชาชีพอยู่ในระดับน้อยครั้ง หรือต่ำ
- 1.00–1.49 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของ
พยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับไม่เคยปฏิบัติเลยหรือปฏิบัติ
นานๆ ครั้ง หรือต่ำสุด หรือไม่ดี

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถามของข้อมูลส่วนบุคคล ความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

การตรวจสอบความตรง โดยการนำเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการและด้านการบริหารการพยาบาลจำนวน 4 คน โดยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา นำเอกสารที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินพิจารณา ลงความเห็นและให้คะแนนข้อคำถามหรือประเด็นที่จะใช้ถาม โดยวิธีการคำนวณดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) กำหนดหาดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้สูตรดังนี้

$$CVI = \frac{\text{จำนวนข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าสอดคล้องก่อนข้างมาก/สอดคล้องมาก}}{\text{จำนวนข้อคำถามทั้งหมด}}$$

โดยกำหนดระดับการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับคำนิยามเลย
- 2 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก จึงจะมีความสอดคล้องกับคำนิยาม
- 3 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงเล็กน้อย จึงจะมีความสอดคล้องกับคำนิยาม
- 4 หมายถึง คำถามมีความสอดคล้องกับคำนิยาม

ถ้าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 แสดงว่าข้อคำถามที่จะทำการรวบรวมข้อมูลมีความตรง (วิจิตร ศรีสุพรรณ 2545: 60 อ่างในวาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล และวรรณิภา อัสวชัยสุภิกรม 2550: 46) เมื่อนำแบบสอบถามที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความตรงเชิง

เนื้อหาได้ค่า CVI = 0.97 โดยส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีค่า CVI = 1.00 และ 0.94 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อคำถามของส่วนที่ 2 และ 3 ที่มีค่า CVI ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 แล้วปรับปรุงข้อคำถาม ดังนี้

ส่วนที่ 2 เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคำถามจำนวน 18 ข้อ คำถามที่มีค่า CVI ตั้งแต่ 0.80 มีจำนวน 18 ข้อ บางข้อมีการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อคำถามที่นำมาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยจำนวน 19 ข้อ

ส่วนที่ 3 เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคำถามจำนวน 37 ข้อ คำถามที่มีค่า CVI ตั้งแต่ 0.80 มีจำนวน 35 ข้อ บางข้อมีการตัดทิ้ง ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อคำถามที่นำมาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยจำนวน 35 ข้อ

หลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน และผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจึงนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเที่ยงต่อไป

2.2.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความยุติธรรมในองค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพที่ได้ผ่านการหาความตรงไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือพยาบาลวิชาชีพทุกคนจากโรงพยาบาลบ้านตาก จังหวัดตาก จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความยุติธรรมในองค์การของพยาบาลวิชาชีพ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ เท่ากับ 0.95 และ 0.94 ตามลำดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ขอเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ได้พิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของการวิจัยครั้งนี้ก่อนดำเนินการวิจัย

3.2 ขอหนังสือขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดลำปาง จำนวน 12 แห่ง

3.3 ส่งหนังสือขออนุมัติรวบรวมเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แบบสอบถามและเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ถึง

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดและผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง ทั้ง 12 แห่ง เพื่อขออนุมัติการศึกษาวิจัยและชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 ประสานงานกับหัวหน้าพยาบาลและผู้รับผิดชอบประสานงานการทำวิจัยของกลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย

3.5 ส่งและรับแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ด่วน (EMS) และแจ้งวันที่ขอส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย

3.6 เก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม – 28 ธันวาคม 2555 รวมระยะเวลา 20 วัน ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 532 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.9 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3.7 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น 532 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.9 ของจำนวนแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน และตำแหน่งงาน โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ความยุติธรรมในองค์การและพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (มุกดาตันชัย 2549: 33)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.80 หรือสูงกว่า	สูงมาก
0.60 ถึง 0.80	สูง
0.40 ถึง 0.60	ปานกลาง
0.20 ถึง 0.40	ต่ำ
0.20 หรือต่ำกว่า	ต่ำมาก

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมในองค์การและพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ

เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สำหรับระดับข้อมูลที่วัดระดับช่วง
มาตรา (Interval scale) และมีการกระจายแบบปกติ

4.4 การสร้างสมการทำนายอิทธิพลของความยุติธรรมในองค์การต่อพฤติกรรมการเป็น
สมาชิกที่ดีขององค์การตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดลำปาง โดยวิเคราะห์
การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

